

Divus Stanislaus Kostka S.I.

Callenberg, Caspar

Neuhusii, 1716

Ichnographia Historico-Oratoria Stylo soluto D. Stanislaum adumbrans.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69536](#)

◎ ◎ ◎ 11 ◎ ◎ ◎

Adlegitur *sociis* : adlegit Borgia, *Sancto*
Sancte nequis *Juvenis* non placuisse *Seni*.
Tirones inter *mirus* fit Kostka *Magister* ;
Ut flerent oculos, erudit ille suos.
Denis præterea Tiro quid mensibus egit ?
Supremam meritis addidit ille *manum*.
Post decimum *nono* Juvenem mors conficit *anno*:
Dum merita aspexit, credidit esse *senem*.
Virginis Assumptæ, si nescis, nocte recessit;
Assumpsit natum, *Virgo Maria* suum.
Eternos adiit *colles* è *colle Quirini* ;
Altis assuetus collibus, alta petit.
Depluit in varios post mortem dona *Cientes*:
O utinam tali sæpius *imbre* pluat !

ICHNOGRAPHIA Historico-Oratoria Stylo soluto D. Stanislaum adumbrans.

A Nngelum, sed mortalem ; Solem, sed in
Septentrione natum ; Virginem, sed mas-
culam ; Senacionem, sed octodecennalem : Na-
tu minorem Mariæ filium, cœli in terris delici-
um, novam *Corona Borealis* gemmam, novam
Poli Arctici Cynosuram hic damus, dum damus
D. Stanislaum Kostkam. Quem Sanctum? in-
quies :

quies : de quo Tarpeja è rupe Clementinum illud dudum insonuit vivæ vocis Oraculum: *Parvus adolescens; sed magnus Sanctus.* Quem Sanctum? cui anno 1714 publicam Roma apoteosis ritè decrevit; decreto, ut spes est, per Orbem Christianum propediem publicando. Quem Sanctum? qui inter miracula natus, inter miracula enutritus, miraculis sic immoritur, ut iis patrandis, vel post fata, gloriosissimè hodieque immoretur. Quem Sanctum? qui pro dapiferis Angelos; pro Archiatra, cœli terræq; Regnam; pro collusore ipsum Deum nactus cum sit; certè non est de *Communi*, ut ajunt, *Sanctorū*.

Hunc tu amice Lector, ut paulò distinctius agnoscas, præsentem Sciagraphiam tantisper inspice, sacrāmque famem tuam (quam secuturi pleniùs explebunt iconismi) hoc quasi ante-coenio eosque obsonare.

Atque ut in rem ingrediar; si in natales Divi nostri inquiris, scito ita tuisse Clarissimos, ut tamē eosdem nascendo Stanislaus reddiderit clariores: Solaris genii est, lucem, quam in ortu acceperis, intendere: bonus ager creditam sibi sementem, cum fœnore refundit; innocentissima usura est, si mutuatam à Majoribus sanguinis gloriam auctiorem redhibeas quantisvis etiam incrementis. Hanc usuram, qui præclarissimè

exercuit , Majores tamen suos , quos Maximos
nae^tus erat , semper in minimis habuit , optimus
rerum arbiter Stanislaus ; noverat quippe tam
supra annos , quām supra vulgus sapiens Adoles-
cens : *Et genus & Proavos , & quæ non fecimus*
ipſi: ad gloriæ nostræ censum nequaquam spe-
ctare ; noverat ille & illustrissimis stirpibus Sto-
lones sæpe adnasci ; & in clarissimis Ceris nidu-
lari fucos ; & ex antiquissimis Avorum sta-
tuis ebullire vermes ; & fumosas majorum ima-
gines in truncos desinere ; & Paludes originem
suam ad limpidissimos fontes referre : Nove-
rat è diverso , etiam soles è tenebris ; ceraunia è
tonitruis , gemmas e conchis , rosas è Squillis &
rubetis prognasci ; hinc Majorum suorum vir-
tute non aliter , quām stimulo utebatur , quā se
identidem ad sequendum ; imò ad præcurren-
dum instigabat : avitam gloriam pro face habe-
bat , quæ præluceret honoris Olympia cursuro :
sanguinis fulgorem non alio approbabat titulo ,
quām quod acceptam cum nomine , eminendi
per virtutes necessitatem , ob oculos poneret :
nec immeritò ; ecquò enim tibi fumosæ proavo-
rum imaginēs , nisi propriis illas factis illumines ?
ecquò gentilitiæ Ceræ , nisi aut in illis mellifices ,
aut ad illas lucubres , studiosus Majorum imita-
tor ? laurum non tam à ficto Apolline , quām

ab ipsa veritate meruit Poëta Satyricus dum ce-
cinit:

(longo

Stemmata quid faciunt? quid prodest Pontice
Sanguine censeri, pictosq; ostendere vultus
Majorum, & stantes in curribus Æmilianos,
Et Curios jam dimidios, humerosq; minorem
Corvinum, & Gaibā, auriculis, nasoq; carentē?
Quis fructus generis, tabulā jactare capaci
Fumosos Equitum cum Dictatore Magistros;
Si coram Lepidis male vivitur? effigies quo
Tot bellatorum, si luditur alea pernox
Ante Numantinos?

Tota licet veteres exornent undique Cera
Atria, Nobilitas sola est, atque unica virtus.
Quis enim generosum dixerit hunc? qui
Indignus genere, & præclaro nomine tantum
Insignis?

- - Tecensi laude tuorum
Pontice noluerim, sic ut nil ipse futuræ
Laudis agas. Miserum est aliorum incumbere famæ.

Eant igitur degeneres magni nominis um-
bræ, eant pudendi altioris sanguinis hæredes,
qui solum fastum è Majorum fastis hauriunt, &
saltem nobili illo, quem ab tantis avis hauserunt,
sanguine suam erubescant ignaviam.

Certè parùm fuisset Stanislao patriæ nobilita-
tis

tis nuncupari florem ; nisi ipse virtute (in qua
sitam sciebat veram nobilitatem) omnibus præ-
floruisse : parùm fuisset eâ stirpe propagatum,
quam nunquam infecisset hæresis, quæq; affini-
tate Ducum Moscoviticorum domum contin-
gat ; nisi ipse Schismaticos Duces fidei integri-
tate anteiret : Parùm fuisset Regum Polonorum
dici consanguineum, nisi ipse regnum, quo toto
in orbe non aliud vastius est, sui nimirum *ipsius*
obtinuisse. Nempe sic à tantis *descendit Majoribus Stanislaus*, ut ipse à *Majoribus* ad *maxima ascenderit*, hoc *descensu* instigatus. Post
natales natalitium ne ignores solum ; suum in
Septentrione Orientem Divus noster habuit : re-
ctè sub cœlo frigido nascitur , qui id ipsum vir-
tutum suarum exemplo *accensurus* erat, melior
Phaëton. Quid de ortū tempore ? Sæculum
decimum sextum priùs Hæresin in aliis , pòst
ipsam in Stanislao Virtutem (ut hoc partu abor-
tum corrigeret) est enixum : Scias nequaquam
à vero ablasisse, qui cecinit, *Nil prodest, quod non*
lædere possit idem. Sæculum hoc, nec ferreum, nec
argenteum, nec aureum dixeris : gemmeum fuit,
quippe quo gemma gemmam , *Margarita* pe-
perit Stanislaum : Margaritam Kriskam Du-
catūs Massovici Palatinam intelligo, Matronam
non minùs *moribus*, quam *Majoribus*; non mi-
nus

nūs genio , quām Genere , vel specie præstantissimam.

Adde Matri Patrem , Joannem Margaretae , qui omnem , quam in prænomine suo circumferbat gratiam , in hunc filium transfudit . Cæterum Stanislao annus Sæculi quinquagesimus , primus fuit . Quid mirum ? Sanctam animam anno Jubilæo edi oportebat . Certè annus hic Jubilæus Septentrioni fuit , qui tantum ei Infantem indulxit indulgentiâ nequaquam vulgari .

Tantum partum eniti , cùm sola natura suis viribus non posset , miracula suppetias venere : & decuit , ut miraculum gigneretur maximum , minora præludere . Audite posteri prodigium hactenus inauditum : Sacerrimum fœtum suum jam jam enixura erat Margarita , quando ipsa ventrem suum , dignissimum tanti incolæ habitaculum , sacrosancto JESU nomine , solariis radiis circumfuso , & purpureis characteribus efficto derepente signatum vedit & obstupit . Mirabilis puerpera ! in qua etiam quadanterus Verbum Caro factum , dum nomen JESU sic est incarnatum : Puerpera verba (ut phrafi Ovidiana utar) quibus gentilium olim circumstrepebant Puerperia , haud opus erant tibi , cui nomen inerat Puerperis omnibus salutare . Fœtui tuo à quo timeres ? cujus ventrem salus ipsa occu-

occupārat ? non poterant mala appropinquare
Tabernaculo tuo, cui Deus tales literas securitatis
(Salvamgardiam pñne cum barbaris dixisse)
auspicatissimè appenderat. Vidissent te Dœ-
*mones; contrà, quām aliás dixissent: *Vas signa-**
tum & non vacuum. Vidissent te artis suæ pe-
riti Genethliaci; ex signo rei; ex Societatis JE-
SU insignibus, latentem sub cortina Materni u-
teri Jesuitam; ex solaribus radiis filium lucis;
ex purpureo Characterum colore congenitam
foetūs tui verecundiam præfigiissent. Fortunate
ipso ab usque utero Stanislæ ! Quis te sub fau-
sto Sydere natum neget, cui talem solem venter
*maternus prætulit, omnis felicitatis viam osten-*s**
s
rum : fortunate Stanislæ ! quem proprio
nomine tam mirabiliter ab ipso vitæ limine ad
*Societatem suam **vocavit JESUS.** Næ tu aptissimè de Deo dixeris, cum Propheta : *Dominus**
*ab utero **vocavit me.** Isaiæ 49. 1.*

At cur Kostkovi in Pago nasceris nobilissime
Sarinata? an jam urbes fugit nascitura sanctitas,
ex quo semel urbe exclusus est, jam jam parien-
dus Sanctissimus, cui inter inciviles Bethleemi
*cives non erat locus in diversorio, vitiis quaqua-
versus occupatissimo ? An sancta morum Urbani-
tas Stanislao congenita, Natali suo pagos de-
dicare voluit ? An locum obscurum Ortus suo*

illustrare debuit Sol noster? quidquid sit: si
 Sanctos extra urbem parit Polona nobilitas, sæ-
 pius rusticetur. Secundus (*ne nescias*) inter Po-
 loniæ Sanctas hic Stanislaus est: quis neget ter-
 ram fertilem, quæ vel in Sanctis, quorum partus
 rarissimus est, parit *Geminos*? ô felix Regnum,
 dum *Geminos parit!* infelix dum *Geminis pares*!
 sed non ego fata Poloniæ miseræ; vitam Poloniæ
 felicissimi scripturus eram: quam dum ab ovo
 repeto, id sùnè permolestè fero; defuisse Ho-
 merum, qui sacri Achillis nostri primam ætatem
 ab obliuione vindicâsse: latet quippe plurimam
 partem, quâ inter domesticos parietes effluxit;
 Stanislai pueritia. Fuit fuit Stanislaus paternis
 in ædibus antè sepultus, quâm mortuus. Bom-
 bicem dices, qui dum maximè operatur, ope-
 ritur; séquè, dum divite vellere cumulat, tumu-
 lat. Sunt quidem, nec diffiteor, qui primos
 Stanislai annos, omni virtutum genere effloruif-
 se, ab omni vitæ licentia, nedum malitia abhor-
 ruisse, generatim atque indistinctè asserant; sed
 dum per singula illius decora nequaquam pe-
 depresso incedunt, quid, nisi vastissimum lau-
 dum campum uno saltu transmittunt, quâm in
 Sanctum, cui specialia encomia negant, illibe-
 rales; tam in totam pueritiam, quam magnis
 exemplis fraudant, injurii. Sed demus hoc ini-
 qui

quitati istius temporis, ad observanda virtutum exempla minus curiosi. Demus hoc Patriæ, ea tempestate plus gladiis, quam calamis; plus edendis, quam scribendis Heroum actis intentæ. Sit Polonia, in qua Puer Kostka latuit, Kosthææ Sanctitatis *Latium*. Quid tum? habet Stanislai sanctitas id commune cum fluviorum Principe Nilo: caput primamq; originem occulit; habet hoc cum uberrimis messibus; in semine absconditur; habet hoc cum maximis substructionibus; à fundamentis latet: habet hoc cum illustrissimis solibus; è tenebris oritur: habet hoc denique cum rebus quibusque maximis obscuris prodit principiis. Sed quid? si Stanislai vitam omni omnino pueritiam caruisse diceret? equidem sanè, quam non ex usu communi, tam ex vero loquerer: nimirum fuit is à pauxillo puer Divus noster, qui senium non annorum, sed morum, canitiem *non menti*, sed *mentis*, ab ipsis pâne cunis, ordine pulchre præpostero, sit indeptus: fuit is, qui in tenera ætate nil puerile præseferret, præter vultum; cuius dicta pro oraculis, facta bro exemplis, mores pro magisteriis haberentur: qui & *levitatem* juventutis, morum *opprimeret* gravitate; & *florem* pueritiae copularet cum *fructu* senectutis. Non ille id temporis virtutem adultam promittebat, sed dabat, ibi

sanctitatis suæ jaciens fundamenta , ubi vix alii coronidem ponerent. Certè virtutum juvenilium princeps Pudicitia , in naturā illius abiisse, vel hinc videri possit , quod id ætatulæ Pusio ad putidiusculas obsecnásque fabulas continuò jam tum erubescere , subinde cohorrere , totóq; corpore immutari, denique defici sensibus, linqui animo , humiq; in mortuum collabi spectaculo prorsus insolenti sit solitus.

O gloriosum Stanislae deliquium tuum , in quo animo linqueris , ne delinquas ! laberis ne labaris ! ô casum omni statui imitandum ! Adeste Grammatici , & casum hunc , quo Venus declinatur , secundæ declinationis contra opinionem vulgariam declarate . Hunc casum casuum Principem acclamate , laudibúsq; vestris coroneate . Dicite hunc casum esse Nominativum & casum mirum , à quo cadens castissimus meritò nominetur Casimirus . Dicite esse Genitivum ; qui sine Veneri gignat ; quid ? nominis immortalitatem ? Opulchra & casta Generatio cum claritate ! Dicite esse Dativum , qui Cadenti : manibus det lilia plenis . Dicite esse Accusativum , qui spermologos hos spurciloquósque blaterones , hos Veneris incentores , hos juventutis corruptores , gravissimi sceleris vel suo silentio , eloquentissime accuset , tacitéq; tam illud Satyricum :

Nil

*Nil dictu fudum, visuq; hec limina tangat,
Intra qua Puer est: procul hinc, procul inde Pu-
(ella!)*

*Maxima deberur Puer reverentia: si quid
Turpe paras, netu Pueri contempseris annos.*

Juv. Satyr. 14.

quam illud Evangelicum : *Quisquis scandalizaverit unum ex his pusillis, credentibus in me, bonum est ei magis, si circumdaretur molam asinariam, & in mare mitteretur. Marci 9. v. 41.* efficacissimè improperet. Dicite esse *Vocativum*, ad quem meritò exclames cum Vate Bilbilitano : *O quantum subitis casibus ingenium!* aut potius : *O Kostkam in subiis casibus ingenuum!* Dicite esse *Ablativum*, qui vel levissimè maculæ suspicionem afferat ab incarnato Angelo Stanislao.

Adeste Poëtæ, & præ Icari lapsu, Phaëtonis ruinâ, Vulcani præcipitio, hunc Stanislai *casum* Versibus vestris celebrate ; nempe è cœlo isti, in cœlum Iste cecidit. Fortior à lapsu Antæus ; castior surrexit Stanislaus. Ille sic cadit, ut tactam surgere possit humo ; Hic : sic cadit ut tactam corpore sacret humum. Castæ Pierides ! cœlebs Phœbe ! innuba Pallas ! *caducæ, triumphatrici* tamen, Stanislai pudicitiae æternum gloriæ colossum erigite. Adeste Rhetores & *casum* hunc, ut meritis super astra laudibus extollatis, uni-

versis troporum figurarumq; floribus , omni
 sententiarum pondere, toto Eloquentiae flumine
 obruite. Hunc casum inter raro contingentia ipsis
 æternitatis fastis charactere aureo inscribite Hi-
 storici. Hunc casum & à fortuitis, & à factis Fa-
 torum ordine vindicatum, *per se* & non *per acci-*
dens è pudentissimo corde profluxisse defendite,
 demonstrate Philosophi. Hunc casum, casum
 reservatum, sed solis corporeis Angelis, unanimi
 ore *resolvite* Theologi. Advolate Medici , &
 casum hunc , quo enervatus Cupido , luxata Li-
 centia, oppressa Levitas, fracta Protervia, conirita
 scurrilitas, Veneri omnino fatalem esse in consi-
 lio medico declarate. Advolate ex utroque fo-
 ro; quam Canonico , tam Civili Jureconsulti, &
 Cadentem Stanislauum, dum Veneris Causa ceci-
 dit, in utroque foro triumphasse, & Caduci titulo
 ad promiscuum Cœlorum Feudum jus acquisi-
 visse, pro Tribunal definite. Adesdum deni-
 que omnis ætas, omnis sexus, omnis ordo, & ca-
 sum hunc extraordinarium , casum singularem,
 casum exceptum tamdiu admirare; dum ego la-
 psum Stanislauum erigam, erectum ab Aquilone ad
 Aquilas, è Septentrione in Austrum, è Polonia
 Viennam, è domūs paternæ proscenio, in publi-
 cum Archi-Gymnasi Viennensis Theatru trans-
 feram , translatumq; ulteriori vestræ propinem
 contemplationi, juxta atque admirationi.

23

Et sancè simul ac Austriacis scholis immissus
est, Sarmaticus Pusio, Condiscipulos inter emi-
cuit *velut inter ignes luna minores*. Omnibus
numetis absolutum desideras juventutis specu-
lum? Stanislaum inspice, qui sic *humaniora*
Viennæ decurrit studia; ut *humanitatem omnē*
transgressus, non homo passim, sed *Angelus hu-*
manis exuviis tectus, putaretur. Ut scias illum
optimæ notæ fuisse *Grammaticum*; Octo partes
Orationis calluit in *octavo gradu*, nunquam non
orare solitus, quo id consecutus est, ut *octonas*
Evangelicas, vel in *via* obtinuerit *Beautudines*,
plus quam ter quatér que *beatus*. Cùm sciret sci-
entiarum esse clavem, non tam *Logicam*, quam *O-*
rationem; hanc identidem applicuit illi, in quo
*abscondiit sunt omnes thesauri sapientiae & sci-*en-**
tiae. Nec frustra: *Orando enim potius*, quam
studendo eminens Condiscipulos inter, *Orator*
evasit. *Oratio*, cùm sit mentis in Deum eleva-
tio, non miror, toties extra se raptum Stanislauum:
Nempe quò ad Deum accederet, seipsum deferere
necessum erat. Miror tamen *Oratorem* hunc
contrà, quam alii assolent, *orationi suæ non lumi-*
na, sed *tenebras quæsivisse*; quam *orandi enim*,
tam latendi Studiosus fuit, humillimus hic *Scho-*
lasticus. *Sacchinum appello*: ad orandum De-
um, inquit ille, fruendumq; diu Beatorum congres-

su interdiu in ædium secedebat abdita; noctu vero,
postquam omnes sopor oppressisset, tacitè surgebat
è lectulo. & positis humi genibus; in alto illo rerum
omnium silentio, & faventibus tenebris, Divinis
radiis vacabat. O felix latibulum! nunquam
sic inclariisset, nisi hoc modo latuisses, Stanislae.
Nunquam majora tibi, quām in his tenebris af-
fudit lumina, Pater luminum: in his tu tenebris
quæ non pervidisti arcana? quas non veritates
detexisti Solis Justitiæ radius collistratus? in his
tu & vitii turpitudinem, & virtutis splendorem,
& mundi vanitatem, & carnis spurcitem, & Dœ-
monis astutiæ; in his tu & temporis inæstima-
bilis pretium, & mortis incertissimæ certitudinem,
& inevitabilem supremi Judicii rigorem, & im-
mensam geminæ æternitatis longitudinem, quām
lynceo oculo, quantōq; commodo tuo perspe-
xisti! apud alios nocte latent menda, vitiōq; igno-
scitur omni; apud Stanislaum nocte patent men-
da, vitiūmq; agnoscitur omne. Ut imaginem, sic
Stanislaum, umbra illustrant. O clarissimum te-
nebrionem! lucifugam laudatissimum!

Sed nunc in singulis Orationis partib⁹ Gram-
maticum nostrum consideremus: *Nomina de-*
clinavit optimè; quando ne *nomina* contraheret,
suum cuique; Reverentiam Superioribus, hu-
manitatem æqualibus, modestiam inferioribus,

præ-

præstantissima Condiscipulis exempla, devotissimum Divis cultum, Deo se totum exhibuit. *Nomina declinavit optimè*, quando nomen heteroclitum propriæ voluntatis, nomen Substantivum seu fixum pertinaciæ, nomen adjectivum seu mobile vanitatis, nomen primitivum Superbiæ, nomen derivativum scandali, nomen gentile mundani, & siquæ alia sint nomina Christiano nomini contraria, toto corde est aversatus. *Nomina declinavit optimè*, quando sectatus humilia, paruit monenti Poëtæ :

*Usibus edo ēto, si quidquam credis amico,
crede mihi, & longè nomina magna fuge.* Ovid. l. 3. Trist. *Nomina denique declinavit optimè*, quando & feminam (de qua gemit Poëta : *O crudelē genus ! nec tutum femina nomen*, Tibull. lib. 3. Eleg. 4.) & pravam societatem (de qua monet Sapiens : *Declina & desere eam*, Proverb. 15.) & quodlibet peccatum (de quo jubet Psaltes Regius : *Declina à malo*, Ps. 36. 27.) similēsq; Juventutis Academicæ nocentissimas Scyllas, remis (quod ajunt) velisq; constanter declinavit. *Pronomina ut melius sciret*, quoties non cum Hipponensi Præfule ad Deum suspiravit : *Noverim te, neverim me ! quid de Verbis ? ea, quia veracitati, conjugavit semper rectissime*, idem loqui, & sentire solitus. Nempe grande

vitium Stanislao fuisset, in veritatem loquendo
 impingere. Cùm scifet esse tempus tacendi, &
 tempus loquendi; id studuit gnaviter, ne peccaret
 in tempora; nec ignorabat tam in verbis modos
 esse, quām in rebus; de quibus Olor Venusinus
 cecinit: *Est modus in rebus; sunt certi denique fi-*
nes, quos ultra, citrāque nequit consistere rectum;
 hinc ita temperabat sermonibus, nequid nimis,
 nequid minus. Juvenis fuerit, in verbo tamen
 haud offendit, & vel ideo solum, authore Divo
 Jacobo, perfectus vir hic est. Adverbis Deum
 delectari, credo, inaudierat, qui tam cumulatè
 implevit Paulinum illud: *Sobriè, & justè, & piè*
vivamus in hoc Seculo. ad Titum 2. 12. Præpo-
 sitiones, si quis alius, oderat multò maximè; o-
 mnibus postponi, nemini præponi gestiens. Con-
 junctiones non admittebat, nisi cum optimis, à
 quibus perfici, non infici posset. Interjectiones
 usurpabat creberimè; sed Precum, quas jacu-
 latorias vocant; has quippe operibus suis identi-
 dem interjiciebat. Aliena etsi non appeteret, in
 partem tamen omnium bonorum operum veni-
 re gestiebat, & sic amabat participia; sed bonita-
 tis, non malitiæ. Syntaxam perfectum cùm
 se fore putaret, vel tum maximè, si vitam ita con-
 strueret, componeretq; ut, quod gerebat, Christia-
 ni nomen, exactè consentiret cum Verbo æterni Pa-
 tris;

tris; Quid non egit, ut huic se in omni rerum genere, & in quantovis adversitatum numero, & in quoque fortunæ casu, examissim conformaret? Sciebat *Verbum* hoc (quippe quod de se ipso dixerat: *Pater meus usque modo operatur, & ego operor. Joan. 5. 17.*) esse *Verbum Activum*; hinc æmulandi studio incitatus ita assuevit laboribus, ut vix noctu interquiesceret, vetusti illius apophategmatis: *Nunc lege, nunc ora, nunc cum fervore labora; Sic labor ipse levus, sic erit hora brevis:* veritatem in se experturus. Sciebat hoc verbum (cum jam olim deposuerit potentes de sede sua & exaltari humiles) esse *Verbum depo-*
nens; hinc cum Coronato Vate maluit abjectus esse in domo Domini, quam habitare in tabernacu-
lis peccatorum. Sciebat hoc verbum, (quod palam edixerat: *Vulpes foveas habent & volu-
cres cœli nidos; filius autem hominis non habet, ubi caput reclinet, esse Verbum defectivum;* hinc to-
to se mundo exuit, ut Christum indueret; nimis avarum ratus, cui non sufficeret Deus, summum illud, & infinitum bonum. Sciebat hoc *Verbum*, utpote abjectum in præsepe, irrisum, explosum, exagitatum, cruci suffixum, esse *Verbum Passi-
vum;* hinc ab infesto fratre in schola patientiæ identidem vexatus, constanter docuit, se illi *Pra-
ceptoris dedisse operam,* qui clamat: *Discite a me,
quia*

quia mitis sum, & humilis corde : Matth. 11. 29.
O pulchram te Verbi divini Echonem Stanislae ,
qui huic Verbo moribus tam perfectè consonas!

Poëticen quis spectat ? & hīc Stanislaus ita
excelluit, ut non laureati tantū, sed & divini
Poëta nomen emeruerit. Enthusiasmum habuit
perpetuum, nunquam non à Deo inspiratus ; fu-
ror hunc entheus stultum fecit ; sed propter Chri-
stum. Pegaso abreptum dixisses, quoties raptū
patiebatur in ectasi. Exclamare poterat cum O-
vidio, in creberrimis illis pectoris æstibus : Est
Dens in nobis , agitante calescimus illo : in illis
cœlitum visitationibus jure addidisset : sunt &
commercia cœli. Qui noctes integras pervigila-
bat ; non cum Hesiodo dormiendo ; sed excu-
bando Poëta factus est. Vena illi poëtica procul
obsceno Veneris cœno, semper purissima fluxit ;
vix aliam in materiam, quam in laudes aut divi-
nas, aut Marianas exundare solita. Melior Ju-
veni Parnassus Golgothæo in monte, salubrior Hip-
pocrene in fontibus Salvatoris , verior in Maria
Pallas , dexterior in Christo fuit Apollo. Poëti-
cos Stanislai labores quæris ? Mores non versus
finxit : finxit, sed ad leges æternæ Veritatis. Cùm
è vita sua Poëma faceret præstantissimum, omnē
ab ea proscriptam voluit licentiam , Poëtis aliis
plus nimio familiarem,

De

De Rhetorica quid dicam: inter Rhetores non tam bene dicere, quam facere studuit; nec præcepta alia admisit, quam quæ conspirarent cum primo Oratore, qui cum dixit, facta sunt omnia; qui & ipse Pater Verbi est, aut Verbum Patris, aut ignea lingua ad persuadendum. Quid quid Orator diceret, nihil unquam probavit clarius, quam vitæ suæ sanctitatem; quid mirum? illam miraculis confirmavit argumentis plusquam Achilleis. Affectus quam patheticos habuit, quando pro extremo Viatico cœlitus impetrando ad Superos æger peroravit! quam mirabilem motum, dum fugavit Dæmonem! quam suspenda captationem benevolentia, dum præter Angelos, Divamq; Barbaram, ipsam Cœli Reginam, ipsum Regem Regum Christum è cœlo ad lectū suum aureis Orationis catenis Gallicano Hercule potentior detraxit. Quidquid tamen in Stanislao Rethore mirentur alii, unicam ego digressionem in eo præ omnibus demiror: digressionem illam, quâ, dum sui ad Societatem JESU admissionem Provinciæ Austriacæ Præsidi persuadere non posset, mirandum in modum usus est. Digressionem illam; cui cœlum, & terra applausit; cui omnes meritò Oratores herbam palmamq; porrigant, quam Juvenes, quam Viri, quam omnis ætas obstupefecit: Nimis dum

totâ Aultriâ , gravissimis de causis occclusa esset Stanislao, JESU Societas, illius ineundæ desiderio æstuans, id ætatis tenebrimus Adolescentulus, annuin duodevigesimum vix ingressus posita equestri prætextâ , vilem indutus abollam, sine comite, sine viatico, per vastissimos intercentum terrarum tractus , & pedes, & omnino viæ imperitus, Viennâ Röمام usque, festinatis itineribus est digressus.

Frustra sim in tam heroico facinore dilaudando. Sic *digredientem* quantacunque laus sequatur, non *assequetur*: præcurrit omnem eloquentiam Rhetor sic *fugitivus* : superat ipsius Suadæ *domesticam* facundiam, Stanislaus peregrinans. Utcunque tamen properet nobilissimus hic ex Ordine Equestri Pedes, vix antè viæ, quam vitæ metam attingit; nimirum, quod reliquum erat, virtutis curriculum, sic Romæ in Tyrocinio percurrit *Veteranus Tyro* , ut una mensium decade absolverit. Verè *consummatus in brevem*, explavit tempora multa. O vastas brevioris vitæ angustias, quibus totius, felicissimæq; æternitatis merita sunt interclusa ! Quo die è militante JESU Societate ad triumphantem transferit, quæris ? transiit illo, qui *assumptæ Virginis* triumpho est sacer : ut pleniùs triumpharet, in partem triumphi *Mater filium suum assumpsit Stanislaum,*

nislauum. *Noctes vigilare solitus, manè obdormivit in Domino.* Obiit, cùm illucesceret aurora, ut si non credis, eum *Stellam* fuisse, quæ oriente aurorā disparet; credas fuisse *Angelum*, qui octodecim annos, & quod ultrà est, colluctatus, oriente aurora abivit. Sic tamen hinc *abit*, ut clientibus suis quaqua in necessitate *adfit*, opifer semper *præsentissimus*. Habet hīc Stanislaus in umbra; ubi, si qua parte latet, totus, clariorq; in subjectis iconismis emicabit.

ICONISMI PRÆLIMINARES.

Primus representat exteriorem formam D. Stanislai, bac coronati Epigraphe: ADOLESCENS TVLVs SVM EGO. psalm. 118. 171.

Pictus Apollineis hīc spirat Kostka figuris:
 Ponat *Apelleum*, qui volet, alter *opus*,
 Si spectes vultum; *Juvenem* vix dixeris esse:
 Si mores spectes, dixeris esse *Senem*.
 Ex nigro flavos habuit si Kostka capillos;
 Ex nigro flavos reddit imago pilos.
 Lumina fulserunt olim; nunc lumina fulgent:
 Canduit oris ebur, nunc quoque candet ebur.
 Pulchræ Virgineo malæ rubuêre pudore;
 Nec jam Virgineæ depuduêre genæ.

Frons